

Original Article

Development of Professional Identity in Physical Education Teachers

Hossein Ansari¹, Seyed Ehsan Amirhosseini^{2*} , Hamid Ghasemi³

1. Ph.D. Student of Sport Management, Department of Sport Sciences, Yasuj Branch, Islamic Azad University, Yasuj, Iran.

2. Associate Professor, Department of Sport Sciences, Yasuj Branch, Islamic Azad University, Yasuj, Iran.

3. Associate Professor, Department of Sport Management, Payame Noor University, Tehran Branch, Tehran, Iran.

Received: 15/06/2022, Revised: 02/08/2022, Accepted: 09/09/2022

Abstract

Purpose: The purpose of this research was to investigate the development of professional identity in physical education teachers using an interpretative structural approach.

Methods: This study is practical in nature, with data collected and qualitatively coded through library research and in-depth interviews with 23 experts. The components and indicators of professional identity development in physical education teachers were identified using the Delphi method. These components were then organized into a structural self-interaction form and presented to experts as a questionnaire for pair-wise comparison and interaction determination. The ISM technique was used to structure the components.

Results: The results revealed a model consisting of 15 components and 53 indicators across individual, professional, contextual, socio-cultural, welfare, and economic dimensions, organized into six levels. Components such as professional orientation, physical-psychological and professional knowledge were situated at the lowest level, while task orientation and professional commitment were at the first level of the interpretive structural model.

Conclusion: It was found that physical education teachers have ability to create effective learning opportunities, promote teamwork, demonstrate initiative and innovation, specialize in teaching various sports, contribute to the development of motor literacy, adapt to change, and exhibit intelligence and talent, all essential components of professional identity. Attaining these foundational components will facilitate the development and strengthening of other aspects of professional identity in physical education teachers.

Keywords: Physical Education Teachers, Interpretive Structural Model, Professional Identity.

*Corresponding Author: Seyed Ehsan Amirhosseini, Tel: +98-9177420575, E-mail: amirhosseini474@gmail.com

How to Cite: Ansari, H., AmirHosseini, S. E., Ghasemi, H. Development of Professional Identity in Physical Education Teachers. *Sports Psychology*, 2024; 16(1): 235-254. In Persian

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract Background and Purpose

Educational systems are the main pillars of societal transformations and are recognized as the key factor in enhancing human capital. Among them, teachers are known as the most important actors in these systems and are the main element in the teaching process. One of the most important lessons in schools is physical education. This is because physical education is one of the fundamental foundations for the growth of children and adolescents, and the establishment of participation in physical activities promotes physical and mental health.

Today, professional identity in advanced societies has received a lot of attention. It seems that creating a strong, self-desired, positive, and cohesive identity can lead to professional success, social adaptability, and mental health. In fact, professional identity is a strategic tool for achieving goals and visions. It can be said that professional identity is a form of social identity that is related to group relationships in work environments. It involves how individuals compare themselves with other professional groups and differentiate themselves from them. Professional identity includes gaining insight into job performance, creating professional ideals and values that can be defined as attitudes, values, knowledge, beliefs, and skills that are common among professional groups.

Therefore, considering the influential role of the growth of physical education teachers' professional identity in improving the current

situation and quality of school sports, the present study first sought to answer the following questions: What are the dimensions and components of the growth of physical education teachers' professional identity? Which indicators are influential in the growth of physical education teachers' professional identity? What are the decision-making priorities and actions of managers to promote the professional identity of physical education teachers?

Materials and Methods

The research method was a descriptive survey and, in terms of purpose, practical, conducted in a qualitative manner. The sampling in this research is purposeful, based on expertise, experience, theoretical mastery, access, and willingness, using the snowball method. It includes physical education officials from the Ministry of Education, provincial education departments, physical education teachers from schools, and physical education professors from universities.

After conducting documentary studies and online reviews, interviews were conducted with participants (experts) in semi-structured, exploratory interviews with open-ended questions. Eleven interviews were conducted in person for 30 to 45 minutes, seven interviews were conducted by phone due to distance and the ongoing spread of COVID-19, and five interviews were conducted through virtual questionnaires (WhatsApp). Repeat interviews were conducted in subsequent stages, including Delphi rounds and completion of a structural self-interaction form, in person and through WhatsApp.

Considering the qualitative approach of the research, the sample was not determined before the research was conducted. The sampling process and interviews were conducted until theoretical and informational saturation was achieved. At the same time as the interviews, codes were extracted, leading to the generation of new concepts and questions, obtaining more information. Theoretical saturation was achieved after interviewing 23 individuals, but for further assurance, four additional interviews were conducted, which repeated previous data. Therefore, the interviews were terminated.

Subsequently, the initial list of data obtained from documentary studies, online reviews, and interviews, including 83 indicators influencing the promotion of physical education teachers' professional identity, was revised and edited using the Delphi technique. The components and indicators of the growth of physical education teachers' professional identity were identified and finalized. The research measurement tool in the qualitative section was a semi-structured interview, a structural self-interaction form consisting of 15 components of the growth of physical education teachers' professional identity in the form of a questionnaire to determine the effectiveness and interdependence of the components.

Results

According to the research findings, 52.17% were male and 47.83% were female. 30.43% had a doctoral degree, 60.87% had a master's degree, and 8.70% had a bachelor's degree. 86.96% had more than 10 years of experience

in managing physical education in education and teaching at universities, while 13.04% of the experts had less than 10 years of experience in managing physical education in education and teaching at universities. The interpretative structural modeling findings of this research showed that specialized orientation, professional knowledge, and physical and mental characteristics of physical education teachers are at the lowest level and have the most impact on the growth of physical education teachers' professional identity.

Conclusion

The present study aimed to develop a model of the growth of physical education teachers' professional identity using an interpretative structural approach. The research findings identified 53 indicators, organized into 15 components across individual, professional, contextual, social-cultural, and welfare-economic factors that influence the growth of physical education teachers' professional identity.

In the individual dimension, physical and mental components, technical and skill characteristics, background, and personal philosophy based on attitudes and perspectives were highlighted. The professional dimension included components such as professional knowledge, specialized orientation, duty orientation, and professional commitment. The contextual dimension focused on environmental richness components for creating growth opportunities and policymaking. Social-cultural factors, as well as economic and welfare status, were also found to be influential.

Professional knowledge and specialized orientation components were identified as foundational in the research model. Given the hierarchical nature of interpretative structural modeling, it is recommended that managers prioritize action and decision-making by increasing the number of educational workshops and specialized coaching courses in specific school sports fields. Offering incentives such as in-service hours and knowledge enhancement can boost physical education teachers' motivation to participate.

Another key finding was that physical and mental characteristics ranked at the sixth level of the research model. To address this, it is suggested that criteria and standards be carefully designed to attract and employ physical education teachers, especially considering the young age composition of the country's population and the availability of scientific and research centers. Recruiting individuals who are experts and skilled in various sports fields can help enhance the quality of sports instruction.

Overall, the study emphasizes the importance of nurturing physical education teachers' professional identity through targeted interventions and strategic recruitment practices to improve the overall quality of physical education instruction.

Funding

This study received no funding from public, commercial, or nonprofit organizations.

Authors' Contributions

All authors participated in designing, implementing, and writing all parts of the present study.

Conflicts of Interest

The authors declared no conflict of interest.

نوع مقاله: پژوهشی

رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

حسین انصاری^۱، سید احسان امیر حسینی^{۲*}، حمید قاسمی^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه علوم ورزشی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران.

۲. دانشیار گروه علوم ورزشی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران

۳. دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه پیام نور، واحد تهران، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۲۵، تاریخ اصلاح: ۱۴۰۱/۰۵/۱۱، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۱۸

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی با رویکرد ساختاری تفسیری بود.

روش‌ها: این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی است و داده‌ها به صورت کیفی از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه‌های عمقی با ۲۳ تن از خبرگان و متخصصان تربیت بدنی آموزش و پرورش گردآوری و کدگذاری شد. سپس مؤلفه‌ها و شاخص‌های رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی با بهره‌گیری از روش دلفی شناسایی شد. در نهایت، مؤلفه‌ها در فرم خودتعاملی ساختاری درج گردید و برای مقایسه زوجی و تعیین تأثیرات متقابل به صورت پرسشنامه در اختیار خبرگان قرار گرفت و پس از تکمیل آن، برای ساختاردهی مؤلفه‌ها از تکنیک ISM استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد در الگوی رشد هویت حرفه‌ای، ۱۵ مؤلفه و ۵۳ شاخص در ابعاد فردی، حرفه‌ای، زمینه‌ای، اجتماعی- فرهنگی و رفاهی و اقتصادی وجود دارد. مؤلفه‌ها در شش سطح ساختاردهی شدند. مؤلفه‌های وظیفه‌مداری و تعهد حرفه‌ای در سطح اول و مؤلفه‌های جهت‌گیری تخصصی، ویژگی جسمانی و روانی و دانش حرفه‌ای در سطح ششم مدل ساختاری تفسیری پژوهش قرار گرفتند.

نتیجه‌گیری: دستیابی به مؤلفه‌های ذکرشده، تفکر تیمی، ابتکار و نوآوری، تخصص در آموزش رشته‌های مختلف ورزشی، مشارکت در جریان توسعه سواد حرکتی، تغییرگرایی و هوش و استعداد، دستیابی شکل‌گیری و یا تقویت دیگر مؤلفه‌های رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی را تسهیل خواهد نمود.

واژه‌های کلیدی: دبیران تربیت بدنی، ورزش مدارس، هویت حرفه‌ای.

*Corresponding Author: Seyed Ehsan Amirhosseini, Tel: +98-9177420575, E-mail: amirhosseini474@gmail.com

How to Cite: Ansari, H., AmirHosseini, S. E., Ghasemi, H. Development of Professional Identity in Physical Education Teachers. *Sports Psychology*, 2024; 16(1): 235-254. In Persian

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقدمه

نظام‌های آموزشی رکن اصلی تحولات جوامع بوده و عامل اساسی برای ارتقاء سرمایه انسانی شناخته می‌شوند. در این میان معلمان مهمترین کنشگران این نظام‌ها شناخته شده و عنصر اصلی در فرآیند تدریس هستند (۱). یکی از مهم‌ترین درس‌های مدارس، درس تربیت بدنی است. چرا که تربیت بدنی یکی از بنیان‌های اساسی برای رشد کودکان و نوجوانان است و نهادینه شدن مشارکت در فعالیتهای بدنی، دستیابی به سلامت جسمانی و روانی را فراهم می‌کند (۲). از سوی دیگر اولین قدم برای نهادینه سازی فرهنگ ورزش و توسعه فعالیت‌های بدنی از مدارس آغاز می‌شود. به همین دلیل توجه افراد و سازمان‌ها به درس تربیت‌بدنی در مدارس افزایش یافته و سیاست‌های آموزشی خود را در مدارس به سمت حرفه‌ای و تخصصی سوق داده‌اند (۳). در درس تربیت بدنی، آموزش همگانی برای تمام دانش آموزان مطرح است و هدف از آن تقویت و پرورش استعداد‌های جسمانی و روانی دانش آموزان است تا حدی که یک زندگی سالم و موفق در محیط‌های طبیعی و اجتماعی را داشته باشند (۴). کیفیت بخشی به ارائه محتوای دروس و از جمله درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس، از اهمیت بالایی برخوردار است و در این میان، دبیران تربیت بدنی، مهم‌ترین نقش را ایفا می‌کنند.

به جرأت می‌توان گفت که توفیق یا شکست برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی هر نظام و هر کشوری به معلمان آن بستگی دارد و تحول، بدون تغییر در نیروی آموزش و پرورش محقق نمی‌شود. از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون تغییرات فراوانی در آموزش و

پرورش ایران رخ داده است؛ اما آنچه امروز در دستور کار تحول در نظام تعلیم و تربیت بوده، سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش است که با تغییرات قبلی تفاوت زیادی دارد. مرحله تدوین و تصویب سند تحول بنیادین، انجام و پیش بینی شده است تا سال ۱۴۰۴، تمام احکام سند که ۱۳۱ راهکار دارد عملیاتی شود و یکی راهکارها، «پرورش و توسعه شایستگی‌های پایه جهت تعمیق هویت مشترک و حرفه‌ای معلمان در ابعاد فردی، انسانی، اسلامی، ایرانی همتراز اصول اعتقادی» است که نشانگر اهمیت کار و شکل‌گیری هویت حرفه‌ای معلمان است (۵). به عبارتی، اصلی‌ترین کارگزاران برنامه درسی و نظام آموزشی، معلمان هستند. در صورتی که این معلمان هویت حرفه‌ای منسجم و شکل گرفته داشته باشند، منجر به موفقیت نظام خواهد شد (۶). از اینرو می‌توان اذعان کرد که با توجه به اهمیت درس تربیت بدنی مدارس و تأثیر آن بر وضعیت جسمانی و روانی کودکان و نوجوانان، رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

ضرورت تربیت نیروهای متخصص و شایسته تربیت بدنی و ورزش در کشور جوان ایران امری اجتناب ناپذیر است؛ و بر همین اساس است که گروه‌های آموزشی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی همسو با سایر رشته‌ها به وجود آمده و در تلاش برای محقق ساختن اهداف تعیین شده هستند (۷). بنابراین رشد مهارت‌های حرفه‌ای آنان از وظایفی است که همه نظام‌های آموزشی باید خود را ملزم به اجرای آن سازند (۸).

امروزه هویت حرفه‌ای در جوامع پیشرفته، بسیار مورد توجه قرار گرفته است. به نظر می‌رسد ایجاد هویتی

حرفه‌ای خود، بر اثربخشی و پیشرفت حرفه‌ای آن‌ها و همچنین توانایی و تمایل آن‌ها برای مقابله با تغییرات آموزشی و اجرای نوآوری در تمرین تدریس خود تأثیر می‌گذارد (۱۷). به طور کلی هویت حرفه‌ای در برگیرنده ارزش‌ها و عقاید یک معلم بوده که راهنمای تفکر، عمل و تعامل با دانش آموزان است (۱۲). با توجه به این‌که تربیت بدنی و ورزش، علاوه بر توسعه سواد حرکتی، ارتقاء سلامت جسمی و ورزیدگی بدنی، موجب تقویت اعتماد به نفس، مشارکت‌پذیری، تعهد، کار گروهی و غیره در کودکان و نوجوانان می‌شود، رشد هویت حرفه دبیران این درس، بسیار سازنده و اثرگذار خواهد بود.

با این حال در ایران علیرغم وجود معاونت تربیت بدنی در وزارت آموزش و پرورش، وضعیت ورزش آموزشی کشور در مقایسه با کشورهای پیشرفته جهان چندان مطلوب نیست و اهمیت توسعه ورزش در مدارس و تأثیر شگرف آن بر توسعه ورزش همگانی و ورزش قهرمانی هنوز مغفول واقع شده است (۱۸). به نظر می‌رسد یکی از دلایل ناکامی در توسعه ورزش مدارس، فقدان رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی باشد که ضرورت دارد به مقوله رشد هویت حرفه‌ای این قشر از آموزش و پرورش به عنوان یکی از راهبردها در کیفیت بخشی ورزش و تربیت بدنی مدارس پرداخته شود.

در همین راستا نیز، پژوهش‌های محدودی در خارج و داخل کشور انجام شده است که به اختصار به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود. به عنوان مثال، روکس (۱۹) در پژوهشی نشان داد که چالش‌هایی از قبیل کمبود منابع، مربیان متخصص واجد شرایط بر کیفیت آموزش تربیت

قوی، خود خواسته، مثبت و منسجم می‌تواند به موفقیت شغلی، سازگاری اجتماعی و سلامت روانی منجر شود (۹،۱۰). در واقع، هویت حرفه‌ای ابزاری راهبردی برای رسیدن به هدف‌ها و چشم‌اندازهاست (۱۱). می‌توان گفت، هویت حرفه‌ای، شکلی از هویت اجتماعی است که با روابط گروهی در محیط‌های کاری در ارتباط است و به این معناست که افراد چطور خود را با گروه‌های حرفه‌ای دیگر مقایسه و خودشان را از آن‌ها متمایز می‌کنند. هویت حرفه‌ای شامل کسب بینش در ارتباط با کارکرد شغلی، ایجاد ایده آل‌ها و ارزش‌های حرفه‌ای است که می‌تواند به عنوان نگرش، ارزش، دانش، اعتقادات و مهارت‌هایی تعریف شود که بین گروه‌های حرفه‌ای مشترک است (۱۲).

از طرفی، توسعه حرفه‌ای معلم، عنصر اصلی در بهبود آموزش شناخته می‌شود (۱۳) و موضوعی اساسی است که کلیت توسعه حرفه‌ای و پیشرفت شغلی معلمان را در بر می‌گیرد (۱۴). داشتن هویت حرفه‌ای مثبت، علاوه بر این که عامل مهمی در افزایش اعتماد به نفس است، احساس تعلق‌پذیری به حرفه و برقراری ارتباط بین فردی را در افراد موجب می‌شود و مهم‌ترین عامل در ایجاد رضایت در کار می‌شود (۱۵). هویت حرفه‌ای شیوه‌ای برای فهم یادگیری و فرایندهای رشد را بیان می‌کند. برخی پژوهشگران، تکامل و رشد هویت را منبعی برای معلمان جهت تبیین، انطباق و تعریف روابط خود با دیگران می‌دانند و همچنین بر این باورند که هویت فرد را قادر می‌سازد تا به فهم عمیق‌تری از حرفه خود دست یابد (۱۶). می‌توان گفت که درک معلمان از هویت

بدنی تاثیر منفی می‌گذارند (۱۹). نتایج پژوهش چن و ری (۳) حاکی از تأثیر معنی‌دار مؤلفه‌های فلسفه حرفه‌ای، دانش حرفه‌ای، نقش حرفه‌ای، نگرش حرفه‌ای به کار و رشد حرفه‌ای بر هویت حرفه‌ای است (۳) جوینس (۲۰) در پژوهشی بیان کرده است که هویت حرفه‌ای معلمان چارچوبی را برای آن‌ها در خصوص چگونه بودن، چگونه عمل کردن، چگونه درک کردن از کار و نقش خود در مدرسه و جامعه فراهم می‌آورد و در واقع، چنین ادراک‌هایی بر تمایل به سازگاری با تغییرات آموزشی و اعمال نوآوری در تدریس اثرگذار است. لیتچفیلد^۲ و همکاران (۲۱) در پژوهشی مشخص کردند که عوامل اجتماعی-فرهنگی و سیاست‌ها و ارزش‌های موجود در محیط سازمان نقشی مهم در بهبود هویت حرفه‌ای دارد. هونگ (۲۲) در مطالعه نقش تصورات مختلف دانشجو-معلمان و نومعلمان، به شش عامل ارزش، کارآمدی، تعهد، عواطف، دانش و باورها و شیوه‌های عمل را به عنوان زیرشاخه‌های هویت حرفه‌ای اشاره کرد (۲۲). رودریگز و موگاریو (۱۶) در مطالعه‌ای بیان کردند که برای هویت حرفه‌ای معلمان، دو رویکرد نظری و روانشناختی مطرح است که در رویکرد نظری، هویت حرفه‌ای، چارچوبی است که فرد با استفاده از آن با تنش‌ها و تناقض‌ها مقابله می‌کند. احمدی (۲۳) در تحلیلی بر تکوین هویت حرفه‌ای در بین دانشجو-معلمان دریافتند که دانشگاه تقریباً به شیوه‌ای تعدیل‌کننده عمل کرده است و دانشجویانی که با انتظارات بالایی وارد دانشگاه شده‌اند در مواجهه با واقعیت انتظاراتشان تعدیل شده و دانشجویانی نیز که تصورات منفی داشته‌اند با گذشت زمان به اهمیت معلمی پی برده و با شرایط

دانشگاه سازگاری بیشتری یافته‌اند. غلام‌پور و آیتی (۲۴) در تحقیقی نشان دادند که عوامل مؤثر بر تکوین هویت حرفه‌ای معلم در چهار بُعد؛ فردی و خانوادگی (مشمول بر مؤلفه‌های تحصیلی، شخصیتی، وقایع زندگی، فضای خانواده، باورها و تعاملات)، عوامل مرتبط با دوران تحصیل (مشمول بر مؤلفه‌های تعاملات، بُعد رفتاری، زمینه‌ای، برنامه درسی رسمی و برنامه درسی پنهان)، عوامل مرتبط با دوران اشتغال به کار (مؤلفه‌های رفتاری، مدیریتی، زمینه‌ای، نظارتی و آموزشی) و بُعد اجتماعی-سیاسی (مشمول بر مؤلفه‌های اجتماعی و سیاسی) سازمان یافت. محمودی بورنگ و نبئی (۶) در پژوهشی دریافتند که عوامل زمینه‌ای، عوامل شخصی، عوامل فرهنگی-اجتماعی، عوامل حرفه‌ای و عوامل سیاسی-اقتصادی، مهم‌ترین عوامل مؤثر بر هویت حرفه‌ای معلم هستند و در این میان نقش عوامل شخصی از سایر عوامل پررنگ‌تر بوده و سهم بیشتری در تکوین هویت حرفه‌ای دارد. نتایج پژوهش فروتن و همکاران (۲۵) نشان داد که از نظر اعضای هیأت علمی، عوامل حرفه‌ای، شخصی، فرهنگی اجتماعی، زمینه‌ای و سیاسی اقتصادی به ترتیب بیشترین تا کمترین میزان تاثیر را بر رشد هویت حرفه‌ای اعضای هیأت علمی دانشگاه دارد. حجازی (۲۶) در تبیین ابعاد و مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای معلمان ابتدایی به ۶ مضمون فراگیر شخصی، حرفه‌ای، فرهنگی و اجتماعی، هنری، زمینه‌ای و سیاسی اقتصادی دست یافتند.

آموزش و پرورش به عنوان بزرگترین نظام آموزشی، به شدت، نیازمند منابع انسانی متخصص، با هویت حرفه‌ای رشد یافته در سطح معلمان است. توجه به رشد و تکوین

- ابعاد و مؤلفه‌های رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی کدام است؟ - شاخص‌های اثرگذار بر رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی کدام است؟ - اولویت‌های تصمیم و اقدام مدیران به منظور رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی کدام است؟

روش پژوهش

روش پژوهش، توصیفی-پیمایشی و به لحاظ هدف، کاربردی است که به شیوه کیفی انجام شد. داده‌های تحقیق به صورت مطالعه اسنادی، اینترنتی، روش پرسش‌نامه و هم‌چنین نظرخواهی از خبرگان در مورد شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی انجام شد.

جامعه و نمونه آماری

نمونه گیری این پژوهش، مطابق با نمونه گیری کیفی، هدفمند محسوب می‌شود. از این رو انتخاب مشارکت کنندگان در پژوهش حاضر، بر اساس تخصص، تجربه، تسلط نظری، دسترسی و تمایل با بهره گیری از روش گلوله برفی صورت گرفت که شامل مسئولان تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش و ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها و دبیران صاحب نظر تربیت بدنی مدارس و اساتید تربیت بدنی دانشگاه بود. پس از انجام مطالعه اسنادی و بررسی اینترنتی، نظرخواهی از مشارکت کنندگان (خبرگان) به صورت مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته، اکتشافی و سؤالات باز انجام شد. تعداد یازده مصاحبه به صورت حضوری به مدت زمان ۳۰ الی ۴۵ دقیقه طول کشید. ۷ مصاحبه به صورت تماس تلفنی به دلیل بُعد مسافت و تداوم شیوع کرونا و ۵ مصاحبه به

هویت حرفه‌ای معلمان، موجب اعتماد به نفس معلمان، سازگاری با جامعه و رضایت شغلی خواهد شد که در بهبود عملکرد معلمان اثرگذار خواهد بود. از طرفی، مطالعه هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی به عنوان یکی از شکل‌های تمایز بخشی فردی می‌تواند موجب تقویت معلمان تربیت بدنی در ارتباط با تصور از خود، اعتماد به نفس، انگیزش شغلی، درک از وظیفه و چشم انداز آینده را فراهم آورد. از سوی دیگر، کم توجهی به هویت حرفه‌ای معلمان در آینده، موجب کاهش سطح کیفی در درس تربیت بدنی شده و دستیابی به هویت مشترک و حرفه‌ای معلمان و اهداف پیش بینی شده در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را در حوزه تربیت بدنی، با چالش مواجه نماید. با این حال، پژوهش‌های اندکی در زمینه هویت حرفه‌ای معلمان صورت گرفته است و تاکنون پژوهشی در ارتباط با رشد و تکوین هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی انجام نشده است. از این رو بیم آن می‌رفت که در صورت فقدان تکوین و رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی تأثیر منفی بر کیفیت درس ورزش مدارس گذاشته و وضعیت ورزش تربیتی و آموزشی مدارس کشور، همچون گذشته در وضعیتی نامطلوب باقی بماند و توسعه ورزش دانش آموزی، استعدادیابی و توسعه سواد حرکتی کودکان و نوجوانان مغفول بماند. بنابراین با توجه به نقش اثرگذار رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی در بهبود وضعیت فعلی و کیفیت بخشی به ورزش مدارس، تحقیق حاضر، ابتدا به دنبال پاسخ به این سؤالات بود:

صورت طرح سؤال به صورت مجازی (واتساپ) انجام شد. تکرار مصاحبه‌ها در مراحل بعد از جمله راندهای دلفی و تکمیل فرم خودتعاملی ساختاری به صورت حضوری و استفاده از واتساپ استفاده شد. با توجه به رویکرد کیفی پژوهش، نمونه، پیش از اجرای تحقیق تعیین نشد. فرایند نمونه‌گیری و انجام مصاحبه تا اشباع نظری و اطلاعاتی صورت گرفت و هم‌زمان با انجام مصاحبه‌ها، کدها استخراج گردید و منجر به تولید مفاهیم و سؤالات جدید و کسب اطلاعات بیشتر گردید. اشباع نظری پس از مصاحبه با ۲۳ تن حاصل شد اما به منظور اطمینان بیشتر، ۴ مصاحبه دیگر انجام شد که پاسخ‌ها، تکرار داده‌های قبلی بود. بنابراین مصاحبه‌ها قطع شد. پس از آن، لیست ابتدایی داده‌های حاصل از بررسی اسنادی، اینترنتی و همچنین مصاحبه‌ها، شامل تعداد ۸۳ شاخص مؤثر بر ارتقاء هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی بود که در گام بعد، با تکنیک دلفی بازنگری و ویرایش شد و مؤلفه‌ها و شاخص‌های رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی شناسایی و نهایی گردید.

ابزار گردآوری داده‌ها

ابزار اندازه‌گیری پژوهش در بخش کیفی مصاحبه نیمه ساختار یافته فرم خودتعاملی ساختاری شامل ۱۵ مؤلفه رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی به صورت پرسشنامه جهت تعیین اثرگذاری و یا اثرپذیری مؤلفه‌ها بر یکدیگر بود.

روش اجرا

ابتدا، پنل دلفی با مشارکت ۱۲ تن از خبرگان تشکیل گردید و داده‌ها در اختیار اعضای پنل دلفی قرار گرفت. در مرحله اول، پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، نظرات

اصلاحی داده شد و پس از جمع بندی نظرات اصلاحی اعضای پنل دلفی، تعداد عوامل به ۶۶ مورد کاهش داده شد، در واقع، عوامل کم اهمیت و یا بی ارتباط حذف شد. در ادامه برای بازنگری در مرحله دوم مجدداً، شاخص‌ها در اختیار پنل دلفی قرار گرفت و ویرایش‌های لازم انجام و موارد مشابه یکسان سازی شد و تعداد عوامل، برای مرحله دوم به ۵۷ مورد کاهش داده شد. در مرحله سوم به منظور کسب توافق نهایی اعضای پنل خبرگان، شاخص‌ها، برای اعضای پنل دلفی ارسال شد و مجدداً ۴ شاخص دیگر حذف شد و به ۵۳ شاخص در قالب ۱۵ مؤلفه در محورهای شخصی، حرفه‌ای، زمینه‌ای، عوامل اجتماعی-فرهنگی و رفاهی و اقتصادی جمع بندی شد. در مرحله چهارم ترتیب و اهمیت عوامل و تهیه پرسشنامه انجام و توافق کلی اعضا، حاصل شد.

برای ساختاردهی مؤلفه‌های رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی از مدل سازی ساختاری تفسیری بهره‌گیری شد. بر اساس نظر فایسال^۴ و همکاران (۲۷)، یکی از اصلی‌ترین منطقی‌های مدل ساختاری تفسیری آن است که همواره عناصری که در یک سیستم اثرگذاری بیشتری بر سایر عناصر دارند از اهمیت بالاتری برخوردارند. مدلی که با استفاده از این روش به دست می‌آید، ساختاری از یک مسأله یا موضوع پیچیده، یک سیستم یا حوزه مطالعاتی را نشان می‌دهد و اولویت‌های اقدام را برای مدیران مشخص می‌کند. به همین منظور تعداد ۱۵ مؤلفه تعیین شده در جدول ماتریس خودتعاملی ساختاری درج گردید و به صورت پرسشنامه در اختیار نمونه کیفی پژوهش (خبرگان) قرار گرفت و از آنان درخواست شد که مؤلفه‌ها را دو به دو به صورت

توجه قرار گرفت. به عبارتی در این پژوهش ملاک های پژوهش کیفی که مشابه ملاک های پژوهش کمی اما متناسب با پژوهش های کیفی است، مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله کیفی هم الگوی تدوین شده در مرحله کیفی به صورت پرسشنامه در اختیار نمونه آماری قرار داده می شود و بعد از جمع آوری داده ها نسبت به روایی و پایایی پرسشنامه از نرم افزار SPSS و همچنین برای تأیید مدل ساختاری تفسیری از روش دستی برای محاسبه استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی

پژوهش حاضر، فاقد هر گونه تعارض منافع می باشد. همچنین شرکت کنندگان در پژوهش، با رضایت آگاهانه و بدون هیچ اجبار، در پژوهش حاضر شرکت نمودند و داده ها، با رعایت کامل اصل امانت داری ذکر شده اند.

یافته ها

نتایج نشان داد ۵۲/۱۷ درصد مرد و ۴۷/۸۳ درصد زن بودند. ۳۰/۴۳ درصد دکترا، ۶۰/۸۷ درصد کارشناسی ارشد و ۸/۷۰ درصد کارشناسی بودند. ۸۶/۹۶ درصد دارای سابقه بیش از ۱۰ سال سابقه مدیریت در تربیت بدنی آموزش و پرورش و یا تدریس در دانشگاه و ۱۳/۰۴ درصد از خبرگان، کمتر از ۱۰ سال سابقه مدیریت در تربیت بدنی یا تدریس در دانشگاه داشتند. با استفاده از ادبیات پیشینه پژوهش و نظرات خبرگان و بهره گیری از روش دلفی، ابعاد، مؤلفه ها و شاخص های هویت حرفه ای دبیران تربیت بدنی تعیین و شناسایی گردید که فهرست آن ها در جدول شماره ۱ درج گردیده است.

زوجی مقایسه کنند به این صورت که چنانچه عامل i بر متغیر j تاثیر می گذارد حرف V ، در صورتی که متغیر j بر متغیر i تاثیر می گذارد حرف A ، اگر تاثیر دو طرفه هست حرف X و در صورتی که مقایسه ارتباط دو متغیر، هیچکدام بر دیگری تاثیر نمی گذارد حرف O بنویسند. در ادامه برای تعیین روابط علی-معلولی عوامل، از روش مدل سازی ساختاری-تفسیری استفاده شد. این روش دارای چهار گام به شرح زیر است:

در گام اول، بر اساس نظر اکثریت نمونه پژوهش، جمع بندی نتایج داده های پرسشنامه ماتریس خود تعاملی به عنوان نظر نهایی در جدول مربوطه درج گردید. در گام دوم، نمادهای تعاملی ساختاری به صفر و یک تبدیل شدند. در گام سوم به منظور تعیین سطح هر یک از محورها، برای هر یک از آن ها مجموعه خروجی (دسترسی)، ورودی (پیش نیاز) و اشتراکها تعیین شد. متغیری که مجموعه خروجی و عناصر مشترک آن کاملاً یکسان بود، در سطح اول جای گرفت. پس از تعیین متغیرهای سطح اول، به منظور تعیین سطح دوم، متغیرهای سطح اول را از جدول حذف و با بقیه متغیرها جدول بعدی تشکیل شد. در جدول دوم نیز همانند جدول اول متغیر سطح دوم مشخص شد و این کار تا تعیین سطح همه متغیرها ادامه یافت. در نهایت ماتریس استاندارد تشکیل شد و در گام چهارم، با توجه به سطوح تعیین شده، الگوی ساختاری تفسیری، ترسیم گردید.

تحلیل آماری

در این پژوهش برای اعتبار و پایایی داده ها اعتماد پذیری، اتکا پذیری، انتقال پذیری و تأیید پذیری مورد

جدول ۱. ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

ابعاد	مؤلفه‌ها	شاخص‌ها		
فردی	ویژگی‌های جسمانی-روانی	قابلیت‌های جسمانی مناسب و سالم سلامت روانی هوش و استعداد		
	ویژگی‌های فنی ورزشی	توانایی فنی و مهارتی چند رشته ورزشی اختصاصی مدارس قابلیت راحی صحیح تمرین قابلیت آموزش مهارت‌های ورزشی		
	ویژگی‌های مهارتی در کلاس داری	مهارت‌های رهبری مهارت‌های ارتباطی		
	پیشینه فردی	تجربیات فردی و آموخته‌های پیش از این پیشینه خانوادگی		
	فلسفه شخصی مبتنی بر ارزش‌ها و نگرش‌ها	احساس مسئولیت نسبت به شغلش وجدان کاری، صداقت و درستکاری باورهای اساسی فرد در ارتباط با تعلیم و تربیت احساس تعلق به حرفه دبیری تربیت بدنی تفکر خلاق		
	حرفه‌ای	دانش حرفه‌ای	روحیه یادگیری و یاددهی مهارت‌های ورزشی برخورداداری از دانش تخصصی در رشته‌های ورزشی مدارس تسلط بر برنامه ریزی درسی رشته‌های ورزشی قابلیت خلق موقعیت‌های تربیتی اثربخش در رشته‌های ورزشی داشتن تفکر تیمی و مشارکت در جریان توسعه سواد حرکتی	
		جهت‌گیری تخصصی	تلاش در جهت بسط دانش عمومی و تخصصی ورزشی خود تغییر‌گرایی و خلاقیت و نوآوری رعایت و اشاعه اخلاق ورزشی	
		وظیفه‌مداری	تأکید بر رشد فردی فراگیر احساس مسئولیت نسبت به توسعه یادگیری دانش آموز برگزاری مسابقات ورزشی در مدرسه شرکت دادن تیم‌های ورزشی مدرسه در مسابقات سطوح بالاتر	
		تعهد حرفه‌ای	توانایی تحلیل موقعیت تربیتی نوجوانان از طریق ورزش رشد فضائل اخلاقی و انسانی در دانش‌آموزان از طریق ورزش فراگیری جدیدترین علوم روز جهت کیفیت بخشی آموزش تکریم دانش‌آموزان در مقام انسانی و استمرار در بهبود کیفیت تدریس	
		زمینه‌ای	غنا محیط جهت ایجاد فرصت‌های رشد	فراهم بودن زمینه ارتقاء شغلی دبیران تربیت بدنی وجود برنامه‌های ارتقا شغلی دبیران تربیت بدنی
سیاست‌گذاری‌ها			تعامل و ارتباط با فدراسیون‌ها و هیأت‌های ورزشی خط مشی‌ها و نگاه کلان دولت نسبت به تربیت بدنی طرح و برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش در توسعه تربیت بدنی	
عوامل فرهنگی اجتماعی			عوامل فرهنگی	احساس تعلق با گروه‌های حرفه‌ای و تخصصی دیدگاه افراد جامعه نسبت به جایگاه دبیران تربیت بدنی فرهنگ ملی و منزلت اجتماعی
			عوامل اجتماعی	روابط دوستانه و صمیمی با همکاران استفاده از خرد جمعی و مثبت‌نگری و خوش‌رویی
رفاهی و اقتصادی		وضعیت معیشت دبیران تربیت بدنی	سیاست‌های مرتبط با نظام پرداخت حقوق مزایاهای پرداختی	
		عوامل اقتصادی حاکم بر جامعه	دانش و آگاهی در زمینه اقتصاد کشور درک موقعیت اقتصادی خود و جامعه آشنایی با عوامل فقر و فساد و تبعیض	

جدول ۲. ماتریس خودتعاملی ساختاری مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	I	J
1	A	V	X	V	X	X	A	O	O	X	X	A	A	A			عوامل فرهنگی
2	X	A	X	V	V	X	O	V	O	X	X	O	O				فلسفه شخصی مبتنی بر ارزش‌ها و نگرش‌ها
3	A	A	X	V	V	V	V	A	X	X	O	A					ویژگی‌های فنی ورزشی
4	O	X	X	V	V	V	V	O	O	V	V						دانش حرفه‌ای
5	A	A	O	A	V	A	A	A	O	X							وضعیت معیشت دبیران تربیت بدنی
6	X	A	A	V	X	X	A	A	X								تعاملات اجتماعی
7	A	X	O	O	X	A	A	A									وظیفه مداری
8	X	X	V	A	V	V	A										ویژگی‌های مهارتی در کلاس داری
9	A	X	O	V	V	V											سیاست گذاری‌ها
10	X	A	X	V	X												عوامل اقتصادی حاکم بر جامعه
11	A	A	V	X													تعهد حرفه‌ای
12	A	A	X														غناى محیط جهت ایجاد فرصت های رشد
13	A	A															پیشینه فردی
14	A																جهت گیری تخصصی
15																	ویژگی جسمی و روانی

را تکمیل کردند. سپس بر اساس نظر اکثریت، جدول خودتعاملی ساختاری تکمیل گردید. نتایج در جدول ۲ درج گردیده است. به منظور تفکیک نتایج به دست آمده از نظرات خبرگان تحقیق، قدرت نفوذ (امتیاز ۱ به دست آمده از سطر) و میزان وابستگی (امتیاز ۱ به دست آمده از ستون) مشخص گردید. نتایج در جدول شماره ۳ ماتریس دسترسی دسترسی نهایی نشان داده شده است.

جهت بررسی و سطح بندی و تعیین ارتباط مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی در پژوهش حاضر از روش مدل سازی ساختاری تفسیری استفاده شد. ابتدا جهت تشکیل ماتریس تعامل ساختاری یک ماتریس ۱۵ در ۱۵، شامل مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی در اختیار و خبرگان مدیریت ورزشی قرار داده شد. آن‌ها بر اساس اصول یاد شده در روش پژوهش ماتریس

جدول ۳. ماتریس دسترسی نهایی مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

قدرت نفوذ	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	I	J
10	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1
11	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	2	2
10	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	3	3
12	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	4	4
6	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	5	5
10	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	6	6
6	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	7	7
11	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	0	8	8
10	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	9	9
11	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	1	1	10	10
8	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	11	11
6	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	12	12
9	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	13	13
14	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	14	14
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	15	15
	6	7	11	14	15	15	6	6	10	15	13	4	8	8	12		وابستگی

سطح دوم نیز همانند جدول اول متغیر سطح دوم مشخص شد. سپس برای تعیین سومین سطح، عوامل تعیین شده سطح دوم از ادامه جدول حذف شد و در ادامه سطح سوم تشکیل گردید. این کار تا تعیین سطح همه متغیرها ادامه داده شد. سپس ماتریس استاندارد تشکیل گردید. نتایج تعیین سطوح مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی در جدول ۴ درج شده است.

برای تعیین سطح، با استفاده از ماتریس دستیابی مجموعه قابل دستیابی (خروجی) و مجموعه پیش نیاز (ورودی) و عناصر مشترک برای هر عامل تعیین شد. در اولین جدول تکرار، آن مؤلفه، دارای بالاترین سطح (سطح اول) است که مجموعه خروجی و عناصر مشترک آن کاملاً یکسان باشد. پس از تعیین این متغیرها، آن‌ها (مؤلفه سطح اول) از جدول حذف شد، با بقیه متغیرهای باقی مانده در جدول برای تعیین سطح دوم اقدام گردید. در تعیین

جدول ۴. تعیین سطوح مؤلفه‌های هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

سطح	تکرار کد متغیر	خروجی ها	ورودی ها	اشتراک ها	سطح
-	1	1,5,6,9,10,11,12,13	1,2,3,4,5,6,9,10,11,13,15	1,5,6,9,10,11,13	-
-	2	1,2,5,6,8,10,11,12,13,15	2,5,6,10,13,14,15	2,5,6,10,13,15	-
-	3	1,3,5,6,7,9,10,11,12,13	3,4,6,7,8,13,14,15	3,7	-
-	4	1,3,4,5,6,9,10,11,12,13,14	4,13,14	4,13,14	-
-	5	1,2,5,6,11	1,2,3,4,5,6,8,9,1,12,14,15	1,2,5,6	-
-	6	1,2,3,5,6,7,10,11,12,15	1,2,3,4,5,7,8,9,10,11,3,14,15	1,2,3,5,7,10,11,15	-
1	7	3,6,7,11,14	3,6,7,8,9,10,11,14,15	3,6,7,11,14	1
-	8	3,5,6,7,8,10,11,13,14,15	2,8,9,12,14,15	8,14,15	-
-	9	1,5,6,7,8,9,1,11,12,14	1,3,4,9,14,15	1,9,14,15	-
-	10	1,2,5,6,7,10,11,13,15	1,2,3,4,6,8,9,10,11,13,14,15	1,2,6,10,11,13,15	-
1	11	1,6,7,10,11,12	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,13,14,15	1,6,7,10,11,12	1
-	12	5,4,8,11,12,13	1,2,3,4,6,9,10,11,13,14,15	4,13	-
-	13	1,2,3,4,6,10,12,13	1,2,3,4,8,10,11,12,13,14,15	1,2,3,4,10,12,13	-
-	14	1,2,3,4,5,8,9,10,11,12,13,14	1,4,7,8,9,14,15	1,4,7,8,9	-
-	15	1,2,3,5,6,7,8,9,10,12,13,14	2,6,8,10,15	2,6,8,10,15	-
-	1	1,5,6,9,10,12,13	1,2,3,4,5,6,9,10,13,15	1,5,6,9,10,13	-
-	2	1,2,5,6,8,10,12,13,15	2,5,6,10,13,14,15	2,5,6,10,13,15	-
-	3	1,3,5,6,9,10,12,13	3,4,6,8,13,14,15	3,7	-
-	4	1,3,4,5,6,9,10,12,13,14	4,13,14	4,13,14	-
2	5	1,2,5,6	1,2,3,4,5,6,8,9,10,12,14,15	1,2,5,6	2
2	6	1,2,3,5,6,10,15	1,2,3,4,5,8,9,10,13,14,15	1,2,3,5,6,10,15	2
-	8	3,5,6,8,10,13,14,15	2,8,9,12,14,15	8,14,15	-
-	9	1,5,6,8,9,10,12,14	1,3,4,9,14,15	1,9,14,15	-
-	10	1,2,5,6,10,13,15	1,2,3,4,6,8,9,10,13,14,15	1,2,6,10,11,13,15	-
-	12	4,5,8,12,13	1,2,3,4,6,9,1,13,14,15	4,13	-
-	13	1,2,3,4,6,10,12,13	1,2,3,4,8,10,12,13,14,15	1,2,3,4,10,12,13	-
-	14	1,2,3,4,5,8,9,10,12,13,14	1,4,8,9,14,15	1,4,8,9	-
-	15	1,2,3,5,6,8,9,10,12,13,14	2,6,8,10,15	2,6,8,10,12	-
-	1	1,9,10,12,13	1,2,3,4,9,10,13,15	1,9,10,13	-
3	2	2,8,10,13,15	2,8,10,13,14,15	2,8,10,13,15	3
-	3	1,3,9,10,12,13	3,4,8,13,14,15	3,7	-

-	4,13,14	4,13,14	1,3,4,9,10,12,13,14	4	-
-	8,14,15	2,8,9,12,14,15	3,8,10,13,14,15	8	-
-	1,9,14,15	1,3,4,9,14,15	1,9,10,12,14	9	-
-	1,10,11,13,15	1,3,4,8,9,10,13,14,15	1,2,10,13,15	10	-
3	4,12,13	1,2,3,4,9,10,12,13,14,15	4,12,13	12	3
-	1,2,3,4,10,12,13	1,2,3,4,8,10,12,13,14,15	1,2,3,4,10,12,13	13	-
-	1,4,8,9	1,4,8,9,14,15	1,2,3,4,8,9,10,12,13,14	14	-
-	2,8,10,15	2,8,10,15	1,2,3,8,9,10,12,13,14,15	15	-
4	1,9,10,13	1,3,9,10,13,15,4	1,9,10,13	1	4
-	3,7	3,4,8,13,14,15	1,3,9,10,13	3	-
-	4,13,14	4,13,14	1,3,4,9,10,13,14	4	-
-	8,14,15	8,9,14,15	3,8,10,14,15	8	-
4	1,9,10,14	1,3,4,9,10,14,15	1,9,10,14	9	4
4	1,10,13,15	1,3,4,8,9,10,13,14,15	1,10,13,15	10	4
-	1,3,4,10,13	1,3,4,8,1,13,14,15	1,3,4,10,13	13	-
-	1,4,8,9,14	1,4,8,9,14,15	1,3,4,8,9,10,13,14	14	-
-	8,10,15	8,10,15	1,3,8,9,10,13,14,15	15	-
5	3,13	3,4,8,13,14,15	3,13	3	5
-	4,13,14	4,13,14	3,4,13,14	4	-
5	8,14,15	8,14,15	8,14,15	8	5
5	3,4,13	3,4,8,13,14,15	3,4,13	13	5
-	4,8	4,8,14,15	3,4,8,13,14	14	-
-	8,10,15	8,15	3,8,13,14	15	-
6	4,14	4,14	4,14	4	6
6	4,14	4,14,15	4,14	14	6
6	14,15	14,15	14,15	15	6

شکل ۱. مدل ساختاری تفسیری پژوهش

مدل ساختاری تفسیری هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی بر حسب سطح به ترتیب از بالا به پایین تنظیم شده اند. در پژوهش حاضر مؤلفه‌ها در ۶ سطح در شکل شماره ۱ نمایش داده شده است. در مدلسازی ساختاری تفسیری، سلسله مراتب اثرگذاری از پایین ترین سطح به سمت سطح اول مدل است. به عبارتی متغیرهای پایین‌ترین سطح از بیشترین ویژگی اثرگذاری برخوردارند و باید در وهله اول در اولویت اقدام مدیران قرار گیرد. یافته‌های مدل ساختاری تفسیری این پژوهش نشان داد که جهت‌گیری تخصصی، دانش حرفه‌ای و ویژگی جسمانی و روانی دبیران تربیت بدنی در پایین‌ترین سطح قرار گرفته‌اند و بیشترین میزان اثرگذاری را بر رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

چنانچه دبیران تربیت بدنی از هویت حرفه منسجم برخوردار باشند، منجر به موفقیت در دستیابی به اهداف تعیین شده در درس تربیت بدنی مدارس خواهد شد. از این رو، پژوهش حاضر، با هدف طراحی الگوی رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی با رویکرد ساختاری تفسیری انجام شد. بر اساس یافته‌های پژوهش، ۵۳ شاخص در قالب ۱۵ مؤلفه در حیطه‌های فردی، حرفه‌ای، زمینه‌ای، عوامل اجتماعی-فرهنگی و رفاهی و اقتصادی بر رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی اثرگذار هستند و همچنین در بُعد فردی، مؤلفه‌های جسمی و روانی، ویژگی‌های فنی ورزشی، ویژگی‌های مهارتی، پیشینه و فلسفه شخصی مبتنی بر ارزش‌ها و نگرش‌ها، در حیطه حرفه‌ای، مؤلفه‌های دانش حرفه‌ای، جهت‌گیری تخصصی، وظیفه‌مداری و تعهد حرفه‌ای، در حیطه زمینه‌ای، مؤلفه‌های غنای محیط جهت ایجاد فرصت‌های رشد و سیاست‌گذاری‌ها و به همین ترتیب، عوامل اجتماعی-فرهنگی و وضعیت معیشتی و اقتصادی به دست آمد که با یافته‌های محمودی بروننگ و نبئی (۶)، فروتن و

همکاران (۲۲) و حجازی (۲۳) همخوانی دارد. رشد هویت حرفه‌ای معلمان تربیت بدنی، موجب نگرش مثبت آن‌ها به شغل خود شده و بر انگیزه دبیران و کیفیت بخشی فعالیت‌ها اثر گذار خواهد بود. بنابراین شناسایی و تبیین مؤلفه‌ها و شاخص‌های رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی دارای اهمیت است. زیرا به دانش و آگاهی مدیران در زمینه رشد هویت حرفه‌ای دبیران کمک خواهد کرد. اما بدیهی است که پرداختن به همه مؤلفه‌ها به صورت هم‌زمان دشوار است و تعیین اولویت‌ها در تصمیمات و اقدامات به تسهیل شدن در دستیابی به اهداف مد نظر و چشم اندازه‌ها کمک خواهد کرد. در پژوهش حاضر برای تعیین اولویت‌های اقدام و شناسایی مؤلفه‌های اثرگذار از تکنیک مدل یابی ساختاری تفسیری استفاده شد.

بر اساس یافته‌ها در اولین سطح مدل ساختاری تفسیری پژوهش حاضر، وظیفه‌مداری و تعهد حرفه‌ای قرار گرفته است. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های هونگ (۲۵)، نبئی (۱۳۹۸)، فروتن و همکاران (۲۲) و حجازی (۲۳) همخوانی دارد. همخوانی این یافته‌ها با نتایج حاصل شده در پژوهش حاضر به دلیل این است که در زمینه هویت حرفه‌ای معلمان انجام شده است و به لحاظ شباهت ماهیت شغلی جامعه هدف پژوهش‌ها یافت‌ها همسو است. متغیرهایی که در مدل ساختاری تفسیری در سطح اول قرار می‌گیرند، از ویژگی تأثیرپذیری بیشتری نسبت به ویژگی تأثیرگذاری برخوردارند. این متغیرها از متغیرهای سطوح پایین تر اثر می‌پذیرند و هدایت می‌شوند. دانش حرفه‌ای، جهت‌گیری تخصصی، ویژگی‌های فنی و مهارتی در کلاس‌داری، عواملی هستند که بر تشبیت ویژگی‌های وظیفه‌مداری و تعهد حرفه‌ای که افق هویت حرفه‌ای دبیران در این پژوهش محسوب می‌شوند، اثر دارد. با این حال، تأکید بر رشد فردی و اجتماعی فراگیر، بسط مهارت‌های آموزشی، توانمندی در تحلیل موقعیت تربیتی نوجوانان، توانایی برنامه‌ریزی و اجرای برنامه درسی و دو فصلنامه روان‌شناسی ورزش، بهار و تابستان ۱۴۰۳، دوره ۱۶، شماره ۱

و یا مسئول در هیأت‌های ورزشی می‌تواند انگیزه ای برای دبیران به وجود آورده تا بتواند با دغدغه کمتری به توسعه حرفه‌ای و رشد هویت حرفه‌ای بیندیشد.

در سطوح سوم، چهارم و پنجم به ترتیب مؤلفه‌های فلسفه شخصی مبتنی بر ارزش‌ها و نگرش‌ها، غنای محیط جهت ایجاد فرصت‌های رشد، سیاست‌گذاری‌ها، عوامل فرهنگی، عوامل اقتصادی، ویژگی‌های فنی ورزشی، ویژگی‌های مهارتی در مدیریت و پیشینه فرد قرار گرفته اند. این یافته‌ها با یافته‌های لیتچفیلد و همکاران (۲۱)، هونگ (۲۵) و حجازی (۲۳) همخوان است. در مدل یابی ساختاری تفسیری، متغیرهای واقع شده در سطوح میانی از کنش و واکنش مطلوبی برخوردارند. این متغیرها ویژگی اثرپذیری و اثرگذاری مطلوب دارند. به این معنی که ضمن اثرگذاری و اثرپذیری بر یکدیگر به متغیرهای پایین‌ترین سطح وابسته هستند و پس از شکل‌گیری و یا ایجاد، بر تقویت عوامل سطوح بالای مدل مؤثرند و نقش هادی ایفا می‌کنند. بنابراین هرگونه کم‌توجهی به این متغیرها می‌تواند خسارات جبران‌ناپذیری به سازمان وارد نماید. در پژوهش حاضر با عنایت به یافته‌ها، توجه به مؤلفه‌های یاد شده و شاخص‌هایی از قبیل خط مشی‌ها و نگاه کلان دولت نسبت به تربیت بدنی، طرح و برنامه‌های وزارت آموزش و پرورش در توسعه تربیت بدنی، فرهنگ ملی، منزلت اجتماعی، مهارت‌های رهبری، مهارت‌های ارتباطی و تجربیات فردی به رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی کمک می‌کند. توسعه ورزش همگانی و قهرمانی، برای هر کشوری، ضرورتی انکارناپذیر است و در قرن حاضر دولتمردان کشورهای مختلف، توجه ویژه‌ای به بسط و گسترش ورزش کرده‌اند. از آن جا که بخش قابل توجهی از اوقات روزانه کودکان، نوجوانان و جوانان در مدرسه سپری می‌شود و معلمان ورزش، نقش سازنده‌ای در این زمینه ایفا می‌کنند، شایسته است تا نگاه مسئولان ارشد

خودباوری نیز به تکامل و رشد هویت حرفه‌ای در تحقق این دو مؤلفه کمک می‌کند. بنابراین مدیران بایستی شرایط ایجاد و یا دستیابی به این عوامل را با تدابیری سنجیده فراهم نموده تا تکوین هویت حرفه‌ای معلمان تربیت بدنی با سهولت بیشتری تحقق یابد.

از دیگر یافته‌های این پژوهش، قرار گرفتن مؤلفه‌های تعاملات اجتماعی و وضعیت معیشت دبیران تربیت بدنی در سطح دوم مدل ساختاری تفسیری این پژوهش است. یافته‌های پژوهش حاضر، با یافته‌های لیتچفیلد و همکاران (۲۱)، غلام‌پور و آیتی (۲۱)، محمودی بونگ و نبئی (۶)، فروتن و همکاران (۲۲) و حجازی (۲۳) همخوان است. دلیل این همسویی، ویژگی مشترک شرح وظایف جامعه در پژوهش‌های بررسی شده است. این دو مؤلفه نیز وابسته به مؤلفه‌های پایین‌تر هستند و بر شکل‌گیری وظیفه‌مداری و تعهد حرفه‌ای که در رأس مدل واقع شده است، نقش هادی ایفا می‌کنند. دستیابی به شاخص‌هایی از قبیل تعلق و ارتباط با گروه‌های حرفه‌ای و تخصصی، نوع تعامل افراد جامعه با دبیران تربیت بدنی، فرهنگ ملی، منزلت اجتماعی، استفاده از خرد جمعی، مثبت‌نگری و خوش‌رویی، وضعیت معیشتی و اقتصادی دبیران تربیت بدنی و درک موقعیت اقتصادی خود منجر به شکل‌گیری یا تقویت این دو مؤلفه، مؤثر هستند. جهت بهبود و رشد هویت حرفه‌ای معلمان تربیت بدنی، علاوه بر عوامل اجتماعی و تعاملات با همکاران، دانش‌آموزان و خانواده‌ها، برخورداری از حداقل‌های ضروریات معیشتی به معلم کمک می‌کند تا به ارتقاء هویت حرفه‌ای خود بیندیشد. وگرنه هر فردی در هر موقعیت شغلی، وقتی که مشکلات مالی داشته باشد، اولویت او رفع مسائل مالی است و سپس به توسعه حرفه‌ای و یا هویت حرفه‌ای فکر می‌کند. در ورزش مدارس، علاوه بر ساعات حق‌التدریس، برگزاری مسابقات و حق‌الزحمه مسابقات و فعالیت به عنوان مربی

کشور نسبت به توسعه ورزش مدارس و مهیا نمودن شرایط توسعه هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی، برنامه ریزی علمی و سنجیده‌ای به کار بیندند.

یافته‌های پژوهش حاضر در سطح ششم مدل نشان داد مؤلفه‌های دانش حرفه‌ای، جهت گیری تخصصی و ویژگی‌های جسمانی-روانی در پایین ترین سطح مدل قرار گرفته است. یافته‌ها با نتایج جوینس (۱۷)، هونگ (۲۵)، محمودی بونگ و نبئی (۶)، فروتن و همکاران (۲۲) و حجازی (۲۳) همخوان است. شاخص‌هایی همچون قابلیت‌های جسمانی متناسب و سالم، هوش و استعداد، عوامل روان شناختی، داشتن تخصص آموزش تربیت بدنی و رشته های ورزشی، قابلیت خلق موقعیت‌های تربیتی اثربخش در رشته‌های ورزشی، تغییر گرایی، خلاقیت و نوآوری و رعایت و اشاعه اخلاق ورزشی در رشد هویت حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی مؤثرند. به هر حال، سلامت جسمی و قابلیت‌های فیزیکی از جمله ویژگی‌هایی است که به همراه توانایی فنی و مهارتی چند رشته ورزشی اختصاصی مدارس و هوش و استعداد دبیر تربیت بدنی، می‌تواند به رشد حرفه‌ای دبیر کمک کند (۲۶، ۲۷). تکوین و رشد هویت حرفه‌ای معلم، بر توسعه حرفه‌ای و کیفیت بخشی به محتوای مواد آموزشی اثرگذار است (۲۷). درس تربیت بدنی نیز به لحاظ جسمانی، ارتقاء سطح سلامتی، شادابی، امید به زندگی و اجتماعی سازی کودکان و نوجوانان در زمینه های مشارکت در فعالیت های گروهی، پایبندی و تعهد به گروه، افزایش اعتماد به نفس و خلاقیت را توسعه می دهد لذا، ضرورت داشت مدلی برای رشد هویت حرفه‌ای دبیران طراحی گردد تا مدیران با بینشی جدید، زمینه توسعه هویت حرفه‌ای را در دبیران فراهم آورده و کیفیت بخش فعالیت دبیران در درس تربیت بدنی به توسعه ورزش همگانی و قهرمانی کمک شود.

با توجه به یافته‌ها، مؤلفه‌های دانش حرفه‌ای و جهت گیری تخصصی در قاعده مدل پژوهش قرار گرفته است. از آن جا که سلسله مراتب اثرگذاری در مدل یابی ساختاری تفسیری از پایین ترین سطح به سمت رأس مدل است و واضح است که باید در اولویت اول اقدام و تصمیم مدیران قرار بگیرد، بنابراین پیشنهاد می شود تا به صورت هدفمند، کارگاه های آموزشی و دوره های تخصصی مربیگری در رشته های خاص مدارس آموزش و پرورش افزایش یافته و با اختصاص امتیازاتی همچون ساعات ضمن خدمت و دانش افزایی به این دوره ها، انگیزه مشارکت معلمان تربیت بدنی افزایش یابد. از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر، قرار گرفتن ویژگی‌های جسمانی و روانی در سطح ششم مدل پژوهش است و از طرفی با توجه به جوان بودن ترکیب سنی جمعیت کشور و تعدد مراکز علمی و پژوهشی و نیز فارغ التحصیلان فراوان در رشته تربیت بدنی، پیشنهاد می‌شود تا به منظور جذب و استخدام دبیران تربیت بدنی، شاخص‌ها و معیارهایی سنجیده و دقیق، طراحی گردد علاوه بر صلاحیت عمومی و سلامت روانی متقاضیان استخدام در آموزش و پرورش، افراد متخصص و ماهر در چند رشته ورزشی مختلف از جمله فوتبال، والیبال، بسکتبال و هندبال جذب شوند. چرا که این افراد توانمندی خود در اجرای مهارت‌های ورزشی در آموزش مهارت‌ها نیز با مشکل کمتری مواجه می‌شوند.

تشکر و قدردانی

این پژوهش حاصل رساله دکتری نویسنده اول می‌باشد. بدینوسیله پژوهشگران از کلیه کسانی که در انجام پژوهش مشارکت نمودند، تقدیر و تشکر می‌نمایند.

پانویس‌ها

1. Joynes
2. Litchfield
3. Hong
4. Faisal

References

1. Alsubaie MA. Curriculum Development: Teacher Involvement in Curriculum Development. *Journal of Education and Practice*, 2016; 7, 105-7.
2. Roux KC. The delivery of primary school physical education in South African public schools: The perceptions of educators. *South African Journal of Childhood Education*, 2020, 10 (1), 10. <https://doi.org/10.4102/sajce.v10i1.813>
3. Burnett C. A national study on the state and status of physical education in South African public schools. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 2020, 1-18. [10.1080/17408989.2020.1792869](https://doi.org/10.1080/17408989.2020.1792869)
4. Ghahreman M, Ghadiri F, Bahram A. The effect of teacher-centered approach of masterful atmosphere on the level of physical activity of female students under 8 years old, *Journal of Research in Educational Sports*, 2019, 17: 101-120. In Persian
5. <https://doi.org/10.22089/res.2019.6157.1501>
6. Hejazi A. Determining the dimensions and components of the professional identity of teachers in the Islamic Republic of Iran, *New strategies for teacher training*, 2018; 4, 85-62. In Persian
7. Mahmoudi Borang M, Nabaei H. Factors affecting the professional identity of teachers; *Systematic Review, Teacher Professional Development*, 2019; 1, 77-94. In Persian
8. Akbari P, Goharrostami H, Banar N. Presenting the analytical framework of the quality assurance model of the physical education and sports system in the country's schools, *research in educational sports*, 2021, 8(21), 35-58. In Persian <https://doi.org/10.22089/res.2020.8540.1821>
9. Gholami Nuqab M, Pourshafi H, Shah Talebi B. Examining the factors affecting teachers' professional growth, *Educational Leadership and Management Quarterly*, 2019, 12(1), 167-183. In Persian
10. Schwartz SJ, Luyckx K, Vignoles VL. (Eds.). *Handbook of identity theory and research*. 2011; Springer Science & Business Media. <https://doi.org/10.1007/978-1-4419-7988-9>
11. Jue J, Ha JH. The professional identity, career commitment and subjective well-being of art therapy students. *The Arts in Psychotherapy*, 2018; 57, 27-33. <http://dx.doi.org/10.1016/j.aip.2017.10.007>
12. Houle JL, Kluck AS. An examination of the relationship between athletic identity and career maturity in student-athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 2015; 9(1), 24-40. <https://doi.org/10.1123/jcsp.2014-0027>
13. Adib Y, Fathi A, Arefnejad S. Teacher-Student Professional Identity, *Quarterly Journal of Teacher Education Research*, 2017; 1 (1), 187-158. In Persian
14. Harris DN, Sass TR. Teacher Training, Teacher Quality and Student Achievement. *Journal of Public Economics*, 2011; 95(1), 798-812. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jpubeco.2010.11.009>
15. Zhang Y, Hawk ST, Zhang X, Zhao H. Chinese Preservice Teachers' Professional Identity Links with Education Program Performance: The Roles of Task Value Belief and Learning Motivations. *Frontiers in Psychology*, 2016, 7(1), 573-589. <https://doi.org/10.3389%2Ffpsyg.2016.00573>
16. Valizadeh L, Ghorbani, F. Nurses' professional identity and factors related to its formation, *Nursing Research*, 2015, 10 (4) 88-97. In Persian
17. Rodrigues F, Mogarro MJ. Secondary student teachers' professional identity: Theoretical underpinnings and research contributions. 2019. *Educational Research Review*, 100286. <http://dx.doi.org/10.1016/j.edurev.2019.100286>
18. Durmaz M. Being another or the Other: The Professional Identity Development of Alternatively Certified English Language Teachers. Master's thesis, Middle East Technical University, 2015; Northern Cyprus Campus.

19. Ghanbari H, Shetab Bushehri N, Shafinia P, Mehr Alizadeh Y. Designing a model of factors affecting the tendency of primary school students to exercise; A mixed research, *Journal of Education and Learning Studies*, 2019; 11: 257-239. In Persian
20. Chen Y, Reay T. Responding to imposed job redesign: The evolving dynamics of work and identity in restructuring professional identity. *Human Relations*, 2021, 74(10), 1541-1571. <https://doi.org/10.1177/0018726720906437>
21. Joynes C, Viktoria A. Defining and understanding the relationship between professional identity and inter professional responsibility: implications for educating health and social care students. *Advance in Health Science Education*. 2017; 23(1):133-149. <https://doi.org/10.1007/s10459-017-9778-x>
22. Litchfield C, Kavanagh E, Osborne J, Jones I. Social media and the politics of gender, race and identity: the case of Serena Williams. *European Journal for Sport and Society*, 2018; 15(2), 154-170. <http://dx.doi.org/10.1080/16138171.2018.1452870>
23. Hong Ji Y. Pre-service and beginning teachers' professional identity and its relation to dropping out of the profession. *Teaching and Teacher Education*. 2010; 26: 1530-1543. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2010.06.003>
24. Ahmadi H. An Analysis on the Development of Professional Identity among Students-Teachers of Farhangian University, *Educational Research*. 2020; 41: 96-122. In Persian <http://dx.doi.org/10.52547/erj.7.41.5>
25. Gholampour M, Ayati M. Factors Affecting the Development of a Teacher's Professional Identity: Narrative Studies of a Teacher's Life Events, *Journal of Educational Sciences*, Shahid Chamran University of Ahvaz, 2015; 27, 1-22. In Persian <https://doi.org/10.22055/edus.2020.34294.3078>
26. Forotan M, Reshadatjoo H, Samani S. Developing a Professional Identity Model for Faculty Members (Case Study: Faculty Members of Islamic Azad Universities of Fars Province), *Quarterly Journal of New Approach in Educational Management*, 2019; 1, 217-242. In Persian
27. Hejazi A. Determining the dimensions and components of the professional identity of teachers in the Islamic Republic of Iran, *New strategies for teacher training*, 2018; 85-62. In Persian
28. Nishat Faisal M, Banwet DK, Shankar R. Supply chain risk mitigation: modeling the enablers, *Business Process Management*, 2006; 12(4): 535-552. <https://doi.org/10.1108/14637150610678113>
29. Houle JL, Kluck AS. An examination of the relationship between athletic identity and career maturity in student-athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 2015; 9(1), 24-40. <http://dx.doi.org/10.1123/jcsp.2014-0027>
30. Safaei I, Shanavaei Asl N. The Relationship between Athletic Identity with Fear of Failure and fail of Soccer Clubs Players: The Mediating Role of Moral Intelligence. *Sports Psychology*, 2021; (2): 169-187. In Persian <https://doi.org/10.48308/mbasp.6.2.169>
31. Abdolshahi M, Farahmand S, Mir F. Predicting the Sports Participation Motivation of Female Students Based on Multidimensional Body-Self Relations. *Sports Psychology*, 2022; 16(1): 57-74. In Persian <https://doi.org/10.48308/mbasp.2022.223180.1045>